

Concert

Zaans Symfonie Orkest

onder leiding van
Coen van 't Hof

solisten:

Fang Fang Kong - sopraan
Noris Hrabar - mezzosopraan

zondag 25 november 2007, 15.00 uur
Westzijderkerk Westzijde 75 Zaandam

Antonin Dvorak	Maanlied
Jacques Offenbach	Barcarole
Georges Bizet	Habanera
Leo Delibes	Bloemenduet uit l
L. Delibes	Les filles de Cadi

PAUZE

Edvard Grieg

Symphonische Dansen I, opus 64

Allegro moderato e marcato

Vivace

Piu Lento

Presto

Herman Strategier

Partita in Modi Antichi

I Con Moto ma non troppo (*in modo mixolydico*)

II Allegretto marcato (*in modo frigico*)

III Andante sostenuto (*in modo dorico*)

IV Giocoso (*in modo ionico*)

V Con Moto ma non troppo (*in modo mixolydico*)

van de oprichting van de Maatschappij tot bevordering van de Toonkunst in 1829. Deze had als doel het na de Franse tijd ontstane koninkrijk Nederland (dat toen samen met België één land vormde) meer muzikaal aanzien in Europa te geven. Ze schreef daartoe compositieprijsvragen uit, organiseerde muziekfeesten, stimuleerde in plaatselijke afdelingen de koorzang, promootte het muzikale onderricht en werkte daardoor mee aan de verhoging van de muzikale standaard van de steeds professioneler wordende symfonieorkesten. Sommige plaatselijke afdelingen stichtten

muziekscholen; die in Amsterdam zelfs een eigen conservatorium. De Maatschappij bestaat nog steeds. Toonkunst ging door met dat streven ook nadat België zich had afgescheiden en de jansaliegeest Nederland in zijn greep kreeg. De Maatschappij consisteerde in de verheerlijking van het grootse, nationale verleden. Dat gebeurde met name onder invloed van de dichter Jan Pieter Heije die onder meer de grootse kaping van de Zilvervloot bejubelde, het karretje op de

rustieke zandweg bezong en de maan helder door de bomen liet schijnen. Heije was van 1843 tot 1866 secretaris en daarmee de officieuze leider van Toonkunst.

Johannes Verhulst, nu vooral bekend van de straat achter het Concertgebouw, was zijn trouwe medestrijder.

wel het Zaanse Toonkunst. Deze afdeling voor Zaandam en omstreken werd pas laat (de) op 20 juni 1924, als koorvereniging. Tot eind jaren dirigent F.J. Sicking het koor. Onder zijn leiding genote jaarlijkse uitvoeringen van Bachs Matthäus Passion een die tot buiten de Zaanstreek reikte.

Naast het Toonkunstkoor bestond sinds 1920 de Zaanse Orkestvereniging en het Zaanse Kamerorkest, beide onder leiding van Piet van Mever. Na de Tweede Wereldoorlog bleef de vereniging en gingen gezamenlijk verder als de orkestaafdeling van de Maatschappij tot Bevordering der afdeling Zaandam en omstreken.

Het koor, waar ooit alles mee begon, werd in 1976 opgevolgd van een gebrek aan herenleden. De orkestaafdeling is nog steeds. Een aantal jaren geleden heeft ze de naam Toonkunst aangenomen. De naam geschrappt. Het orkest heet nu het Zaanse Symfonieorkest.

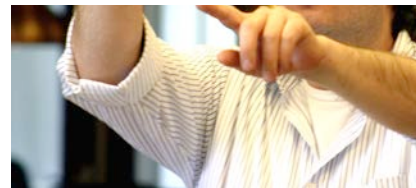

toerekenen om dat te realiseren wat het orkest doet. Dat kan alleen dankzij de steun van donateurs, vrienden van het orkest en een aantal instellingen en bedrijven.

Dirigent, bestuur en leden zijn dan ook zeer erkentelijk voor de steun van, in willekeurige volgorde, ADM Cocoa, de heer Baas, het Honig-Laanfonds, mevrouw Vogel-Bak, het Prins Bernhard Cultuurfonds, de heer Vosbergen, Kunstdrukkerij Mercurius, de Stichting Ir. P.M. Duyvis, mevrouw Klok, de Verkade Stichting, de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen, RAW Management & Consultancy, de firma Verwey. MADDOCKS & BUGLEY GROUP, Consulting. Detachering. Technology.

**Wilt u het werk van het ZSO steunen, dan kunt u zich opgeven als vriend van het orkest bij het secretariaat
Treilerstraat 49 1503 JC Zaandam**

bij een invalbeurt bij de IJmuider Harmonie. Op zijn achttiende ging hij naar het Koninklijk

Conservatorium in Den Haag, waar hij zich uitsluitend toewijdde aan het trombonespelen. In die tijd raakte hij het dirigeren nauwelijks meer aan. Al vrij snel ging hij, als remplaçant, in allerlei grote orkesten en beroemde ensembles. Met name in het Koninklijk Concertgebouw Orkest, het Schönberg Ensemble en het ASKO-ensemble heeft hij een grote rol gespeeld in de ontwikkeling doorgemaakt; onder andere doordat hij daarvoor in de praktijk kwam te maken kreeg met grote dirigenten als Nicolaus Harnoncourt, Valery Gergiev, Mariss Jansons en op het gebied van de eigentijdse muziek natuurlijk Reinbert de Leeuw.

Na voltooiing van zijn opleiding bekwaamde hij zich voor de trombone bij Roger Bobo en Joseph Alessi in New York. Hij werd solist en verwierf hij een internationale reputatie in zowel het traditionele als het eigentijdse repertoire. Zo trad hij op met diverse orkesten en ensembles in de Verenigde Staten, Japan en Korea. In oktober 1998 was Coen van 't Hof uitgenodigd als 'Emerging Artist' tijdens de Swiss Brass Week in het Zwitserse Leukerbad. Bij De Nederlandse Opera soleerde Coen in Alexander Kneiffel's Alice in Wonderland en op het Valerij Gergiev Festival in Rotterdam speelde hij de Oraison Funèbre van Hector Berlioz.

Tijdens die succesvolle periode van uitvoerend kunstenaar

spelers wil halen wat zij kunnen. Hij kan genieten van het 'samen muziek maken.' Sinds september 2004 is hij als vaste dirigent verbonden aan het Zaans Symfonie Orkest. In die periode heeft het orkest uitstekend naar zijn hand weten te zetten en de onderscheidende leden heel wat geleerd.

Javastraat 43A
1521 CC Wormerveer
tel:075-628 41 92

E-mail: info@jacschaap.nl

aan de operaklas van het Koninklijk conservatorium te Den Haag. Naast haar vele recitals en liederenconcerten was zij onder meer te horen als *Susanna* in 'Le Nozze di Figaro', als *Norina* in 'Don Pasquale' en als *Tatjana* in 'Jevgeni Onjegin'. Tevens zong zij de solo in Beethovens' 'Negende symfonie'. Tijdens de slotprez de "Chinese Contemporary Song Composing Competition" in 1986 zong zij het winnende lied. Gedurende haar studie operaklas in Den Haag zong zij in Poulencs 'La voix o.l.v. Kenneth Montgomery. In 1994 won Fang Fang publieksprijs tijdens het Christina Deutekom concours op datzelfde jaar in de wereldpremière van Guo 'Wolvendorp' met Het Nieuw Ensemble o.l.v. Ed Spilger in het kader van het Holland Festival. Fang Fang is sinds 2004 verbonden aan het Koor van De Nederlandse Opera.

meer te gast in Spanje (Flora in *La Traviata*, Suzuki in *Madame Butterfly*), in Israël (Testo in *Il Combattimento di Tancredi e Clorinda*) en in Belgrado, Skopje en Split. Tevens trad ze op bij diverse muziekfestivals en maakte ze vele radio- en tv-opnames met opera-aria's en liederen. Noris Hrabar won de tweede prijs tijdens het Internationale Concours voor Solozangers in het Italiaanse Bardolino. Sinds 1991 is ze lid van het Koor van De Nederlandse Opera.

Sarajewo met de rol van Mercedes in *Carmen* van Bizet. Vervolgens werd ze vaste solist aan het operahuis in die stad. Ze bouwde er een repertoire op met rollen als Maddalena in *Rigoletto*, Fenena in *Nabucco*, Azucena in *Il Trovatore*, Mrs. Bagotti in Britten's *The Little Sweep*, Orfeo in *Orfeo ed Euridice* en de titelrol in *Carmen*. Ze was onder

Vader Franz Anton (von) Weber leidde daar het door hem zelf opgerichte Von Webersche Schauspielgesellschaft. Daardoor raakte de kleine Carl al vroeg vertrouwd met een uitgebreid operaten toneelrepertoire. Carl Maria, die van zijn vader een tweede Mozart moest worden, kreeg muziekonderwijs van Michael Haydn in Salzburg en componeerde reeds op zijn enkele opera's en pianomuziek. Webers jeugdwerken zijn overigens merendeels verloren gegaan. Na theoretische studies te Wenen werd hij als zeventienjarige kapelmeester te Breslau en vervolgens secretaris aan het hertogelijk hof van Württemberg, waarvan hij in 1810 ontslag wijk moest nemen wegens een corruptieschandaal. In die tijd schreef hij onder meer twee symfonieën, een hoornconcert en grote hoeveelheid liederen, de virtuoze Grande polonaise voor piano en de opera Silvana. Weber was toen begin te componeren. Na enige tijd als pianovirtuoos concertreizen te hebben gemaakt, kreeg hij de leiding van de opera te Praag en, net dertig jaar oud, werd hij op uitnodiging van de koning van Saksen benoemd tot kapelmeester van de Duitse Opera in Dresden. Onder zijn leiding floreerde de opera enorm. Ook vond hij voldoende tijd om te componeren. Zo schreef hij in Dresden meer dan 100 liederen en meer dan 100 operas. Hij werd meer dan beroemd geworden Aufforderung zum Tanz. D

Na het grote succes van de première in Berlijn van Der Freischütz kreeg hij de opdracht voor een nieuwe opera: Euryanthe, die in 1823 in Wenen in première ging. Daarna componeerde hij Oberon in opdracht van het Covent Garden Theatre in Londen. Weber reisde, ondanks zijn sterk verzwakte gezondheid, naar Londen om de première daar persoonlijk te leiden. Kort daarop overleed hij aldaar, op 5 juni 1826, nog geen veertig jaar oud.

Het ZSO wordt gesponsord door

MADDOCKS & BUGLEY GROUP
Consulting. Detachering.
Technology

componderwijzer, maar een stimulerend waren die lessen niet. Pas op zijn veertiende begon hij pas echt wat met en aan muziek te doen. Al snel begon hij ook te componeren. Gelukkig had hij een rijke oom die wel wat in hem zag. Zo belandde hij uiteindelijk op het conservatorium in Praag. Als 21-jarige kreeg hij een betrekking als altist in het orkest van Karl Komzák, dat aanvankelijk in cafés, op marktplaatsen en in kiosken

ouvertures, dansen en potpourri's speelde. Later ontwikkelde het orkest zich meer en meer tot een operaorkest, dat zich voornamelijk toelegde op de Tsjechische opera. Elf jaar lang zou hij de dirigent van het orkest bekleeden. En de liefde voor de opera is altijd gebleven

In zijn vrije tijd ging hij ondertussen wel door met componeren, hoewel hij op dit gebied geen enkele scholing had gehad. Aanvankelijk met weinig succes. Dat veranderde in 1871 toen hij een stuk voor koor en orkest maakte dat als basis een Tsjechisch nationaal verhaal had. Het betekende een regelrechte doorbraak voor het grote publiek. Zijn succes kende geen grenzen en al snel werd zijn naam ook bekend in Wenen. Hij raakte bevriend met Johannes Brahms die hem weer bij anderen introduceerde.

het weemoedige Maanlied. Het behoort tot de populairste aria's, toegelaten tot de cellostudie aan het Parijse conservatorium vanwege zijn prachtige, melancholische melodielijn.

Het eerstvolgende optreden van het Zaans Symfonie orkest is op donderdag 13 december 2007. In het Zaantheater begeleidt het orkest dan het Zaans Interkerkelijk Mannenkoor in een kerstconcert. Het orkest speelt ook 'solo' een gedeelte uit het kerstoratorium van Johann Sebastiaan Bach

Het Zaans Symfonie Orkest geeft zijn voorjaarsconcert op zondagmiddag 13 april 2007. Het orkest begeleidt dan de inmiddels 17-jarige pianist Tijmen Veltman in het vijfde pianoconcert van Ludwig van Beethoven. Het is in korte tijd de tweede keer dat Tijmen in Zaandam optreedt. Een jaar geleden soleerde hij met overweldigend succes in het 23' pianoconcert van Mozart.

een jaar later staakte hij zijn studie. Toch ging hij van zijn leven. Hij speelde in de boulevardtheaters in Parijs en kwam tot de Parijse salons. Hij bouwde een naam op als virtuoos trad op met beroemde pianisten als Anton Rubinstein en Liszt. Hij was een echte theaterman die aanvankelijk met toneelstukken schreef en uitvoerde. Op den duur opende Champs Elysées zijn eigen theater en later runde hij een etablissement met wel 900 zitplaatsen. Voor zo'n groot pakte hij het ook grootser aan: hij startte een succesvolle van avondvullende operettes vol spektakel en opzweper dansritmes als de quadrille, de galop en niet te vergeten In zijn teksten parodieerde hij op venijnige wijze de hee operacultuur en de politieke situatie in zijn nieuwe vade Offenbach leidde een tumultueus leven. Zo moest hij mekeren voor schuldeisers de wijk naar het buitenland naar zijn politiek getinte toespelingen in zijn stukken was ood iedereen een bewonderaar van hem.

Dat veranderde toen hij zich in 1860 tot Fransman liet n Voortaan leefde hij als gevierd componist wiens produc Londen en Wenen werden uitgevoerd. Dat succes duurde maar een decennium. Toen in 1870 de Frans-Duitse oor werd hij in de Duitse pers gezien als een verrader en de een Duitse spion. Hij moest hals over kop naar Spanje v Toen hij terug in Parijs was, bleken zijn operettes niet la smaak te vallen. Zijn toespelingen werden niet langer ge Het leidde tot zijn faillissement. In deze periode werkte

van Offenbach zijn geen operettes in de betekenis zoals wij die kennen van bijvoorbeeld L har of Strauss. Het gaat bij Offenbach om vlottewerden koeltjes ontvangen, mede waardoor deze opera goed in het gehoor liggende muziek met een handeling, die meest op satire berust en vol toespelingen op zeden, gewoonten en personen uit het Frankrijk van Napoleon III.

De naam **Bizet** associëren velen meteen met *Carmen*. Logisch, want deze in Spanje spelende Franse opera is sinds zijn geflopte première in 1875 alleen maar populairder geworden. Dat komt vooral door de opzweepende ritmiek en de tot meeneuri n uitnodigende melodieën. Toch is het onjuist Bizet als de maker van één hit te zien.

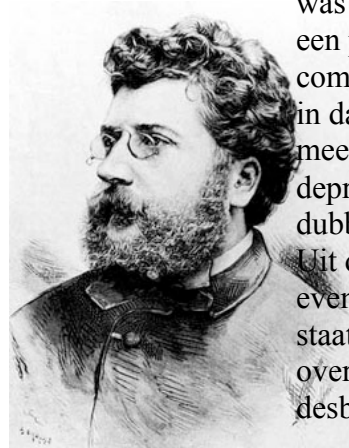
Alexandre C sar Léopold Bizet werd geboren op 25 oktober 1838 in Parijs als zoon van een kapper. Gepusht door zijn ouders componeerde hij op vierjarige leeftijd al zijn eerste stukjes. Zijn muzikale moeder bracht hem vervolgens zoveel vaardigheid in het pianospel bij dat hij al op zijn negende werd

pêcheurs de perles (*De parelvisser*, in 1863 in vier ma geschreven), *La jolie vie de Perth* (1867) en *Djamileh* (1868) in zijn repertoire hielden. In arren moede werd hij toen met zijn pianoleraar.

Tussen de bedrijven door kon hij het componeren niet laten. Het kwam dan toch zijn grootste succes: *Carmen*. In 1874 verscheen deze Spaans-zigeunerachtige op ra-comique naar de gelijknamige novelle van Prosper M rim e. Hij had er al zijn hoop op om in één klap af te rekenen met de vele mislukkingen en zelfvertrouwen hadden ondermijnd. De première in Parijs was echter ook weer een sof, vooral omdat critici zich een paar in hun ogen aanstootgevende scenes. Het leek op een compleet fiasco te worden. Wel succesrijk was de Weer in datzelfde jaar. Deze doorbraak heeft Bizet al niet mee gemaakt, want na de grote Parijse deceptie was hij in een diepe depressie terechtgekomen. Niet lang daarna overleed hij aan een dubbele hartaanval: 37 jaar oud.

Uit deze wereldberoemde opera hoort u vanmiddag de reeds even bekende Habanera. Het ritme dat in ieders geheugen staat, is afwisselend in majeur en in mineur geschreven. Het is een overeenkomstig de positieve, danwel negatieve teneur van de desbetreffende passage.

Clément Philibert D lib s

van moederskant. Toch loopt zijn carrière anders. Op zijn twintigste

schrijft hij de operette *Deux sous de charbon*, een stuk dat veertien jaar lang onafgebroken repertoire houdt. Door dit succes aangezien stort hij zich op het componeren en levert gemiddeld één stuk per jaar af. Hij componeert vooral balletmuziek en dirigeert zijn stukken zelf. Beroemd is geworden zijn ballet *Coppélia* naar een verhaal van E.T.A. Hoffmann, dat in de Opera in Parijs onder zijn directie triomfen vierde. Het verhaal gaat dat Tchaikovsky hem onder meer vanwege deze compositie zeer bewonderde.

Délibes schreef ook opera's. Zijn beroemdste is zonder twijfel *Lakmé*, die stamt uit 1833. Hierin wordt het verhaal verteld van een Britse officier en Lakmé, de dochter van een priester in het India van de negentiende eeuw. Het is naar de traditie van die tijd een sprookje met een mystieke en romantisch georiënteerde inhoud. Uit deze opera komt het beroemde Bloemenduet. Délibes schreef ook enkele songs die tot de evergreens zijn behoren. Daaronder *Les Filles de Cadiz*. Net als zijn andere liederen ze uitermate geschikt voor een excellerende sopraan.

Edvard Hagerup Grieg werd

geboren op 8 juni 1843 in het

Mythenberg.

Het was de tijd van de romantiek en die stroming was ook in Noorwegen. Grieg koesterde grote belangstelling voor volksmuziek en volksliederen. Hij was vooral geïnteresseerd in de volksmuziek van een Noors-nationale compositieschool. Zelfs in zijn voorbeeld de aandacht met het eerste concert dat hij dirigeerde gaf met veel eigen werk. Het was toen alles Noors wat de klok sloeg. Het publiek waardeerde zijn werk zeer.

De Noorse overheid was zeer ingenomen met een kunstenaar die aan Noorse cultuurgoed ruime bekendheid gaf. Toen hij nog twintig was schonk de Noorse overheid hem een jaarlijks pensioen dat hem in staat stelde zich onbezorgd aan zijn compositiearbeid te schenken.

In zijn muziek ontwikkelde Grieg, na aanvankelijke invloed van Mendelssohn en Robert Schumann, een zeer persoonlijk en lyrische stijl. Hij werd sterk geïnspireerd door de Noorse volksmuziek, waarvan hij voor diverse bezettingen arrangementen maakte. De volksmuziek had grote invloed op Griegs geavanceerde harmonische klankvoorstelling, die veel dissonantbehandeling en veel chromatiek toestond.

Grieg was een genie onder de kleine meesters. Zijn muziek is eenvoudig van vorm, pakkend van melodie, ongeunsteld in haar ritme en metrum, maar steeds vol fijnzinnige details, met name op harmonisch gebied - spreekt snel aan. Naast erg veel liederen schreef Grieg

periode. De eerste die het Zaans Symfonie Orkest vanmiddag speelde, zijn de volkse invloeden duidelijk merkbaar.

Herman

Strategier werd op 10 augustus 1912 in Arnhem geboren en

overleed op 26 oktober 1988 in Doorwerth.

Hij studeerde piano bij Phons Dusch en

Muziekwetenschap aan de Rijksuniversiteit van Utrecht waar hij docent aan de conservatoria in Utrecht en Rotterdam. Behalve theoreticus was hij ook organist en dirigent. Zo hij gedurende een lange periode het orgel van de kathedraal Catharinakerk in Utrecht en was hij leider van het Nederlands Madrigaal Koor in Leiden en veel andere koren in den land. moet hij op een buitengewoon enthousiasmerende manier hebben.

In zijn composities merk je aanvankelijk een duidelijke stijl zijn leermeester Hendrik Andriessen, maar allengs weet eigen stijl te ontwikkelen. Daarin merk je dan weer dat hij Franse componisten bewonderde. Van Fauré, Poulenc, Debussy zijn onmiskenbaar reminiscenties te herkennen muziek is veelkleurig met veel tegenstellingen. Ingetogen worden gevolgd door uitbundige; vrolijke door dramatische langzame door snelle.

Zijn oeuvre omvat ruim vierhonderd werken. De helft heeft een duidelijk religieus karakter. Dat gedeelte bevat voor koormuziek, waaronder de Arnhemse Psalm uit 1954, gemaakt naar aanleiding van de herdenking van de Slag om Arnhem. Requiem uit 1961, een Te Deum uit 1967 en Mors Resurrexerit uit 1972. De andere helft bestaat uit kamermuziek en een aantal orgelwerken, maar ook uit aparte stukken als beiaardconcert en accordeonconcert. Min of meer bekend zijn zijn orkestwerken, zoals de Intrada sinfonica uit 1954, het Triptiek

in Gelderland nog altijd in ere gehouden door het Begeleidingsorkest Herman Strategier. Dit uit professionele musici bestaande ensemble richt zich op het begeleiden van koren en solisten. Het werd opgericht in 1993 en houdt domicilie in Arnhem. In de naam eert het de man die van grote invloed is geweest op het regionale muziekleven in Gelderland.

Wilt u meer weten over het Zaans Symfonie Orkest? Bezoek dan de website:

www.zaanssymfonieorkest.nl

Daar vindt u alles wat u weten wilt. Hoe u donateur kunt worden, bij wie u zich als lid kunt aanmelden, wanneer de repetities zijn enzovoort. Natuurlijk kunt u ook gewoon schrijven of bellen:
Secretariaat Treilerstraat 49 1503 JC Zaandam
075 6145602

Fluit: Jacco Verburgt, Adri Boon

Hobo: Nelly Jongh, Edwin Schager

Klarinet: Dominique de Graaf, Tatiana van der Heijden

Fagot: Fred van Draanen, Jenny Halff

Hoorn: Nancy Koot, Rieta Mulder

Trompet: Frans Padeloup, Erna Verver

Slagwerk: Leida Zandstra, Marlies Poulussen

Harp: Lisanne Koot

In het Zaans Symfonie Orkest speelden:

Eerste viool: José Vosbergen-den Teuling, Anja Blekkenhorst-Stalknecht, Agnes Leguit-Ingenhoes, Helen van der Voort, Roeland Wezelenburg